

การพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4
ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ
The Development of Teaching Profession based on Iddhipada Dhamma IV
in Phrapariyatti Dhamma Schools (General Education),
Chaiyaphum Province

พระอนุชา สิริสาโร (แรงดี)¹, ดร.สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว²,

พระครูสโมธานเขตคณารักษ์, ดร.³

Phra Anucha Sirisaro (Raengdee)¹, Dr.Sompong Chasingkaew²,

Phrakhru Samothankhetkanarak,Dr.³

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2561

Email : bento0504@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาวิชาชีพครู ตามหลักอิทธิบาท 4 และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 100 รูป/คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่ายและกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .97 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และ F-test (OneWay ANOVA) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹ Graduate Student. Program in Buddhist Educational Administration, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

* ได้รับบทความ: 21 มกราคม 2562; แก้ไขบทความ: 8 มีนาคม 2562; ตอรับรับการตีพิมพ์: 15 มีนาคม 2562

Received: January 21, 2019; Revised: March 8, 2019 ; Accepted: March 15, 2019

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนตามหลักอิทธิบาท 4 และด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามหลักอิทธิบาท 4 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีดังนี้ (1) ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย (2) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นควรส่งเสริมการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ และ ควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว (3) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน ควรส่งเสริมการใช้ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร มุ่งมั่นส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

คำสำคัญ : 1. การพัฒนา 2. วิชาชีพครู 3. อิทธิบาท 4

ABSTRACT

The aims of this mixed method research were: to study and compare the conditions of the development of teaching profession based on Iddhipada Dhamma IV (iddhipāda, path of accomplishment) in PhrapariyattiDhamma schools (General Education) in Chaiyaphum province. The samples of this study were 100 of educational administrators and teachers, selected by simple random based on the Krejcie& Morgan method and the target group included 12 of those selected by purposive sampling. The tools used to collect the data were the questionnaire with its reliability value of .97 and the structured interview. The obtained data were analyzed by the following statistics: Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and f-test (One Way ANOVA) and the qualitative data were interpreted by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

1) The mean scores in both overall and studied aspects of the conditions of the development of teaching profession based on Iddhipada Dhamma IV in Phrapariyatti Dhamma schools (General Education) in Chaiyaphum province were at a high level. The highest can be seen in that of the aspect 'performance based on Iddhipadadhamma IV, followed by that of 'self-practice based on Iddhipada dhamma IV and 'learning standard and profession based on Iddhipada dhamma IV respectively.

2) Classified by their personal factors: state, education and work experience, the comparative mean scores from the study of the samples' opinions towards the development of teaching profession based on Iddhipada Dhamma IV were different with the statistical significance level at .01.

3) The guideline for the development of teaching profession based on IddhipadaDhamma IV in Phrapariyatti Dhamma schools (General Education) in Chaiyaphum province is as follows: 1) in terms of the standard of knowledge and professional experience, information technology to promote teaching and learning to focus on students should be used appropriately; learning activities and improve learning quality should be organized continuously and schools should support the development of community learning resources and create the up-to-date communication technology systems information. 2) In terms of work standard, the administrators should support educational institutions collaboration by using electronic media to develop academic administration with other educational institutions; they should promote performance evaluation with modern information systems efficiently and should develop public relations, education management for parents, communities and society to quickly access information sources. 3) Standards of conduct, the schools should promote the use of various knowledge in performing duties and exchanging knowledge with members in the organization with the commitment to encourage students and service recipients to participate in learning plans and the schools should promote the creation of good relations between administrators, teachers and educational personnel in educational institutions.

Keywords : 1. Development 2.Teaching Profession 3. Iddhipada Dhamma IV

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลักการและมาตรการการพัฒนาบุคลากรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 วางหลักการและมาตรการที่จะส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และ

พัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามหลักการ วรรค 4 มาตรา 9 โดยมีหลักการ และมาตรฐานพัฒนาครู 3 ประการ ดังนี้ (1) จัดให้มีระบบพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (2) ส่งเสริมองค์วิชาชีพ ครูให้เข้มแข็งและมีบทบาทหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และมีอำนาจออกใบประกอบวิชาชีพ (3) จัดระบบการบริหารงานบุคลากร งานบุคคลของของข้าราชการครู โดยเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษาและมีระบบเงินเดือนค่าตอบแทนสวัสดิการเหมาะสมกับวิชาชีพและมีกองทุนส่งเสริมครูในการคิด ริเริ่มสร้างสรรค์(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 4) วัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาพระปริยัติธรรมและถือเป็นศาสนกิจอย่างหนึ่งที่พระภิกษุสามเณรจะต้องศึกษา และนำความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับประชาชนจุดมุ่ง หมายของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา คือ เพื่อปลูกฝังให้พระภิกษุสามเณร เป็นศาสน ทายาทที่มีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและสามารถนำความรู้ที่ไปอบรม สั่งสอนประชาชนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา(สมศักดิ์ บุญปู, 2547 : 353-356) การศึกษาของคณะสงฆ์ประกอบด้วยการศึกษา๓ขั้นตอน คือ ชั้นปริยัติ ชั้นปฏิบัติ และชั้นปฏิบัติ การศึกษา ชั้นปริยัติเป็นการศึกษาทางทฤษฎี เพื่อศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธวจนะและ พระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอดีตการศึกษาพระปริยัติธรรมมิได้จัดเป็นรูป แบบของโรงเรียน แต่จัดการเรียนการสอนภายในวัด(พระราชวรดิฐ, 2543 : 1) ซึ่งจะยังผลให้เกิดความ สงบเรียบร้อยภายในสังคม เกิดความมั่นคงแห่งพระศาสนาและประเทศชาติในส่วนรวมต่อไปสำหรับโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น ยังคงประสบปัญหาหลายประการกล่าวคือ โรงเรียนมีงบประมาณ น้อย งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามหลักสูตร ผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจใน หลักการบริหารการศึกษา ขาดการวางแผน ไม่มีการวินิจฉัย สั่งการ และการติดตามประเมินผลอย่างชัดเจน ครูสอนพระปริยัติธรรมยังขาดทักษะในการสอน การผลิตและการใช้สื่อ ไม่มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการเรียน การสอน ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ปัจจุบัน การจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีปัญหาหลายประการ กล่าว คือ ด้านบุคลากร พบว่า ครูและบุคลากรได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าวุฒิการศึกษา ไม่มีสถานภาพที่ชัดเจน ไม่มี ความมั่นคงในวิชาชีพ ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสถานภาพเป็นเพียงลูกจ้างของวัด ขาดแรงจูงใจใน การปฏิบัติหน้าที่ จึงต้องนำหลักธรรมอิทธิบาท 4 มาใช้ในการเพิ่มศักยภาพบุคลากรมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิจำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

3.2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

3.3 ได้แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2555 : 321-324) เป็นการผสมผสานวิธีการระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการผสมในระดับข้อมูลเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรประชากรกลุ่มตัวอย่างและกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยบูรณาการข้อมูลคุณภาพนำไปสู่ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และด้วยวิธีการทางสถิติ (Statistics Analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 100 รูป/คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-610 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วนำไปเทียบสัดส่วนจากประชากรตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย และกลุ่มเป้าหมายจำนวน 12 รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูผู้สอน จำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และ F-test (One Way ANOVA) และวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = .45) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .54) รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตนตามหลัก อิทธิบาท 4 ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .54) และด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ตามหลักอิทธิบาท 4 ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .42) ตามลำดับ

5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3 แนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิมีดังนี้ (1) ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย (2) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นควรส่งเสริมการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ และ ควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว (3) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน ควรส่งเสริมการใช้ใช้องค์ความรู้หลากหลายในการปฏิบัติหน้าที่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกในองค์กร มุ่งมั่นส่งเสริมให้ศิษย์และผู้รับบริการ มีส่วนร่วมวางแผนการเรียนรู้ และควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 การพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิมีการนำเอาอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ (ความรักความพอใจ), วิริยะ (ความพากเพียร), จิตตะ (ความคิดมุ่งมั่น), วิมังสา (ความไตร่ตรอง) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน ที่

สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิชญาภา เมธีวรฉัตร, 2554 : 87-112) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีรังสรรค์วิทยา จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

6.2 การเปรียบเทียบการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิจำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีดังนี้

6.2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนถึงแม้มีตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่ล้วนเข้าใจในระบบการพัฒนาเป็นอย่างดี ซึ่งมีรูปแบบในการพัฒนาอย่างสามัคคีร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อให้ภาระงานบรรลุสอดคล้องกับงานวิจัยของ M.J Johnson and K. Button (1998 : 48-51) ที่

ได้ทำวิจัยเรื่อง Action Research Paves the Way for Continuous Improvement ผลการวิจัยพบว่า ซึ่งปรากฏว่าประสบความสำเร็จด้วยดีนับเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาวิชาชีพของครู และผลจากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูหลายประการ ได้แก่ (1) เสนอแนะให้ครูศึกษารรณคดีที่เกี่ยวข้อง (2) ให้ครูเริ่มตั้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองในการทำงานสอน (3) จัดให้มีโครงการวิจัยปฏิบัติการที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นโครงการระยะยาว (4) สนับสนุนให้มีการร่วมมือกันทำงาน

6.2.2 ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีการพัฒนาอย่างเป็นกัลยาณมิตรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ มีการนำอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมสำหรับนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาวิชาชีพครูสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพร แคล้วคลาด (2558 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมทั้ง 12 มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก โดยอันดับสูงสุดได้แก่ มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และอันดับต่ำสุดได้แก่ มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา การเสนอแนวทางการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูครั้งนี้จัดทำผลงานทางวิชาการอบรม กำกับ นิเทศ ติดตาม พัฒนา ผู้เรียนและการจัดทำแผนการสอนมีเทคนิค วิธีการ นวัตกรรมการผลิตสื่อและการจัดการเรียนการสอนเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีการติดตามครูผู้สอนเขียนรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นระยะ การเป็นผู้นำและสมาชิกที่ดีครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมกันสร้างแหล่งข้อมูลข่าวสารและจัดการเรียนรู้อให้แก่ผู้เรียนได้ทุกสถานการณ์

6.2.3 ประสบการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอน ต้องหมั่นประชุมปรึกษาหารือวางนโยบายและกำหนดแผนงานร่วมกันอยู่เสมอ โดยมุ่งเน้นพัฒนาส่งเสริมทักษะวิชาการและทักษะชีวิตของผู้เรียน ปฏิบัติงานโดยเคารพรักในจรรยาบรรณวิชาชีพ ใส่ใจ และมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อภาระงานของตน จึงเป็นสาเหตุให้สถานภาพด้านประสบการณ์การทำงาน มีการปฏิบัติที่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์, 2543 : บทคัดย่อ)ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานธุรการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านงานอาคารสถานที่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน และด้านงานบริการ นอกจากนี้ยังพบปัญหา ด้านการบริหารทั้งไปเกี่ยวกับการจัดองค์กรในโรงเรียนไม่ชัดเจนการบริหารเงินยุ่งยาก ซ้ำซ้อน บุคลากรไม่เข้าใจ ระเบียบ การสื่อสารต่างๆ ไม่สะดวกและทันสมัยงบประมาณมีน้อย บุคลากรขาดความรู้ขาดประสบการณ์ ด้านงาน

วิชาการไม่มีการวางแผนวิชาการที่เป็นระบบและชัดเจนไว้ล่วงหน้า ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้โดยตรง ในการช่วยงานส่งเสริมและพัฒนา ด้านงานธุรการ ขอบข่ายวางแผนงานธุรการไม่ชัดเจน ไม่มีบุคลากรหลักรับผิดชอบงานธุรการ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานไม่เป็นระบบ ด้านงานปกครอง ไม่มีแผนงานปกครองนักเรียนที่ชัดเจน ไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบงานนี้ โดยเฉพาะด้านวิชาการ มีขอบข่ายที่กำหนดไว้ตามแผนมากเกินไป ไม่สามารถทำได้ทั้งหมด การบริการ ด้านโสตทัศนูปกรณ์ ไม่เพียงพอ ด้านงานโรงเรียนที่จะช่วยบริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆ ไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง ด้านงานอาคารสถานที่ ไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่กำหนดของโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ตลอดจนห้องพิเศษต่างๆไม่เพียงพอและมีบริเวณคับแคบ รวมไปถึงงบประมาณ สำหรับงานด้านนี้มีจำนวนจำกัด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชัยภูมิ ควรมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาแก่บุคลากรในเขตพื้นที่

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

7.2.1 สถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย

7.2.2 ควรส่งเสริมให้มีการรายงานผลการพัฒนาวิชาชีพสม่ำเสมอโดยเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้

7.2.3 ควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

7.3.2 ควรศึกษาวิจัยการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูตามหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

7.3.3 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาวิชาชีพครูเชิงรุก ตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)

พุทธศักราช 2553. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2555). “การวิจัยแบบผสม: ทางสายกลางของการวิจัย” การออกแบบการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์. (2543). การดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

พิมพ์ แคล้วคลาด. (2558). แนวทางการพัฒนาครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

วิษณุภา เมธีวรฉัตร. (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนศรี
วงศ์วิทยา จังหวัดนครสวรรค์. ปริญญาโทศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์).
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย.

สมศักดิ์ บุญปู. (2547). พระสงฆ์กับการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

M.J Johnson and K. Button. (1998). Action Research Paves the Way for Continuous Improve-
ment. *Journal of Staff Development*. 19(1). 48-51.

9. คำขอบคุณ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคลากรหลายด้าน ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ
ผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง คือ ดร.สมปอง ซาสึงห์แก้ว ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูสโมธาน
เขตคณารักษ์,ดร. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไข
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียด เพื่อให้เนื้อหาของงานวิจัยมีความถูกต้อง ชัดเจน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยทุกท่าน ขอขอบคุณผู้อำนวยการตลอดถึงบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดชัยภูมิทั้ง 6 โรงเรียน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในการดำเนินการจัดทำงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตฯ ทุกท่านที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารต่างๆ เพื่อน
นิสิต สาขาพุทธบริหารการศึกษาทุกรูป/ท่าน ทั้งภาคปกติและสมทบ ที่ได้ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกันจน
ทำให้มีวันนี้ได้ ตลอดถึงผู้ที่คอยผลักดันและให้กำลังใจ คือ หลวงพ่อพระครูสุวรรณจันทรังษี เจ้าคณะอำเภอ
หนองบัวแดง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาทุกอย่าง สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย
ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา คุณงามความดีและประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศเป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ครู
อาจารย์ ทุกท่าน ที่มีส่วนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน
และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยครั้งนี้